

יום חמישי י"ג אדר תשפ"ה, 13/03/25

לכבוד,

מורי התני"ך בחינוך הממלכתי,

שלום רב,

בחינות החורף השנה היו עדיין בצל המלחמה, דבר שהשפיע על היקף הנושאים מתכנית הלימודים, חוקי המענה ומספר הנבחנים בבחינות הבגרות החיצונית. יש לציין כי מספר הנבחנים במועד זה היה מועט ביותר, וההישגים היו נמוכים. כמו כן יש להדגיש כי במועד זה רשאים לגשת תלמידי האוכלוסיות המאתגרות, וכן תלמידים הרוצים לשפר את הישגיהם. לכן יש להתייחס לניתוח הנתונים בפרופורציה הראויה, והם אינם יכולים לשקף את מכלול הלימוד ההוראה וההערכה בתחום הדעת.

עם סיום הבדיקה, ברצוני לשתף אתכם בתוצאות ובהישגי התלמידים, ולהעלות מספר תובנות אשר יסייעו בידיכם בתהליכי ההוראה למידה וההערכה.

להלן הנתונים :

שאלון	שם השאלון	ציון
1261	2 יח"ל*	59.36
1264	עולים*	64.56
1262	30% משנה ואקסטרנים	75.38
1252	30% משנה אקסטרנים	48.75
	*ציון 70% בלבד.	

תובנות כלליות:

בשל המלחמה נעשה צמצום בפרקי הלימוד בכל אחד הנושאים, וכך ניתנה אפשרות לבחור נושא בחירה אחד מתוך חמישה בתכנית הלימודים. התובנות המופיעות להלן (לא בסדר חשיבות) מתייחסות למועד חורף 2025 בלבד. אלה מצטרפות ומתווספות לתובנות שפורסמו במועדים הקודמים.

- ההתמודדות עם המידע והתוכן בטקסט היא טובה וההישגים בהתאם. יחד עם זאת כאשר נדרשת התמודדות רחבה ומעמיקה של הטקסט המקראי, בסדר חשיבה גבוה, כאן ההישגים נמוכים יותר.
- סעיפי א' בשאלות הגדולות בנושאי האבות ויוסף, וההישגים הגבוהים בהם, נתנו מענה לייעודם. הסעיפים הללו שואלים על מידע בסיסי של הפרקים ונועדו לתת לתלמידים המתקשים את האפשרות להתמודד עם השאלות ולהשיג הישגים גבוהים בהן.
- בסעיפים ב' וג' בשאלות הגדולות, ההישגים היו פחות טובים. יש להדגיש בתהליכי ההוראה והלמידה לא רק את המידע העולה מהפרק אלא גם התייחסות לשאלות חשיבה מסדר חשיבה גבוה, וכן התייחסות למיומנויות דיסציפלינריות וגנריות כאחד.
- מיומנות השוואה המבנה שלה מטרתה ויישומה, הייתה מעט קשה לתלמידים. יש לתת לה מקום בתהליכי ההוראה למידה וההערכה בכיתה.
- מושגים ותפיסות ייחודיות למקרא, היו חסרות בלימוד כ"מסר תיאולוגי" "תפיסת הנבואה" "מידה כנגד מידה".
- הבנה לשונית חסרה של הביטוי "שינוי מחשבת", "מוסכמה חברתית" או "אדרת", פגעה בהבנת השאלה והדרישה בה.
- יש להתייחס בתהליכי ההוראה והלמידה למקומה של הפרשנות המסורתית/מודרנית, למטרתה והמבנה שלה, בהבנה רחבה של הכתוב.
- ז'אנרים כדוגמת הנבואה, מזמורי תהילים, אחד ממאפייניהם הוא השימוש באמצעים רטוריים. אלה חייבים להיות במהלך ההוראה והלמידה של המידע העולה מהכתוב.
- נושאי הבחירה כ"שיבת ציון", "נביא ונבואה", חייבים להילמד בהקשר והרקע ההיסטורי שיתרמו להבנה רחבה ומעמיקה של המידע העולה מהפרק. החסר הזה ניכר בהתמודדות לקויה של התלמידים בסעיפי א' בנושאים הללו.
- הנושא הנבחר ביותר מבין כל הנושאים היה "חוק וחברה". מן הסתם נושא הנלמד ביותר בכיתה. יחד עם זאת, ניכר כי אין להסתפק בלשון החוק אלא בהבנה רחבה ומעמיקה שלו, הרציונל והערכים המנחים אותו.
- בנושאי הבחירה שלא נלמדו בכיתה, ההישגים בהם היו נמוכים מאד. ניכר כי היה חסר בתיווך המורה הנדרש בתהליכי ההוראה ולמידה של נושאים אלה.
- יש לחזור על כללי העיון העצמי והמיומנויות בטקסט שלא נלמד בכיתה. ההישגים בקטע להבנה וניתוח היו נמוכים על אף שהקטע היה סיפורי, ומוכר מהלימוד בחטיבת הביניים ומהמסורת.

שאלון 1261:

הלימוד האינטנסיבי של פרקי בראשית ושמות, נתנו את אותותיהם וההישגים בהם היו טובים. מירב התלמידים בחרו את סיפורי האבות ופחות את סיפורי יוסף. בנושא הבחירה רוב הנבחנים בחרו את הנושא " חוק וחברה" .מיעוט יחסי של תלמידים בחר בכל אחד מיתר הנושאים.

שאלה 1- סיפורי אבות

סעיף ב- ביחס לסעיף א שהיה מאד גבוה, סעיף זה היה נמוך מאד. נראה כי חוסר ההבנה של פרשנותו של רש"י , למרות שהשאלה ציינה במפורש שהפרשנות מכוונת לשינוי בדבר האלוהים.

סעיף ג- השאלה כיוונה להשוואה בין אברהם ומשה ואמצעי ריטורי בדברי השניים. כמו כן היה צריך לעמוד על תפקידו של הנביא מעבר לפרטי המידע בפרק. התלמידים התייחסו בעיקר לתוכן ולמידע בפרק ופחות למה שהם נדרשו. ההישגים היו בינוניים.

שאלה 2-

סעיף א' וב' - שעסקו בעיקר במידע העולה מהטקסט, היו עם הישגים גבוהים.

סעיף ג'- נראה כי היה קושי בהבנה של המושג "מוסכמה חברתית" , וזה מנע מהתלמידים להבין את ביטוי בהתנהגותו של יעקב.

שאלה 5- סיפור התהוות האומה

ההישגים בכללותה של השאלה הזו היו נמוכים מאד. ניכר כי היה חוסר הבנה בסיסית של הפרק ונושאו.

סעיף א- שבמהותו עוסק במידע מהפרק, זכה להישגים נמוכים מאד. תלמידים לא הבינו את הרעיונות המרכזיים בו.

סעיף ב- ההתמודדות עם המדרש הייתה קשה לתלמידים, בשל חוסר ההבנה של הרעיונות המרכזיים בפרק כולו.

סעיף ג- סעיף זה ברובו היה על מידע העולה מהפרק, מה מבקש משה לעצמו ומה הוא מבקש לעם. גם כאן בשל חוסר הבנה של הרעיונות המרכזיים בפרק כולו, התמודדות התלמידים לקתה בחסר.

שאלה 6- שיבת ציון.

הפרק היה מחגי. ההישגים בשאלה זו היו נמוכים. הרקע הנדרש להבנת המידע העולה מהפרק, היה חסר לתלמידים.

סעיף א- התלמידים לא הבינו את הביקורת המושמעת בפי הנביא. בקורת שאינה יכולה להיות מובנת ללא הרקע של הדברים הנאמרים.

סעיף ב- שאלה מסדר חשיבה גבוה, הדורשת להבין מהו השינוי התפיסתי הנדרש מהעם על מנת להתמודד עם המציאות בה הם חיים. וכן הייתה בעיה בזיהוי אמצעי ספרותי.

סעיף ג- התגלה קושי בעריכת השוואה בין שני מקורות, ובהבנת המילה "רוח" בהקשרה בשני המקורות. כמו כן היה קושי בהבנת המושג "מסר תיאולוגי", מושג אימננטי בתחום הדעת.

שאלה 7 - נביא ונבואה

סעיף א- גם שהשאלה דורשת מידע מתוך הפרק, חסר הידע ברקע הדברים פגם במענה על השאלה, וההישגים בסעיף זה נמוכים מאד.

סעיף ג- התלמידים נדרשו לערוך השוואה בין שני טקסטים, ולהבין את מהות בתפיסת הנבואה. כמו כן היה קושי בהבנת המושג "מידה כנגד מידה". ההישגים היו נמוכים.

שאלה 8 – חוק וחברה

מספר תלמידים הגדול ביותר שבחרו את הנושא ומן הסתם נראה כי זה הנושא הנלמד ביותר בכיתה. יחד עם זאת ההישגים בנושא זה היו נמוכים.

סעיף א- עסק במידע על ערי המקלט. היה קושי בהבנת מהות החוק.

סעיף ב- השאלה דרשה יישום של החוק הלכה למעשה במקרה שהוצג. נשאל מהו האיסור שמוטל על הרוצח בשגגה והסיבה לאיסור זה. זה מהות החוק וחוסר הבנה בו לקתה בחסר.

סעיף ג- נדרשה השוואה בין החוק המקראי והחוק החיטי. מכיוון שההבנה במהות החוק הייתה לקויה, לא ניתן היה לערוך את ההשוואה כראוי.

שאלה 9 -מזמורי תהילים

מיעוט של תלמידים בחרו בנושא זה. ההישגים בו היו נמוכים מאד. בתשובות התלמידים ניכר חוסר הבנה של הז'אנר ואפיוניו.

סעיף א- השאלה עסקה במידע בנוגע לרשעים. הבנה בסיסית של המזמור חסרה כאן.

סעיף ב- התלמידים התבקשו לציין דימויים המתארים את הרשע לעומת הדימויים המתארים את הצדיק.

סעיף ג- התלמידים התבקשו לערות השוואה בין שני מקורות דרך הביטוי המשותף "דרך ה'".

שאלה 10- ספרות החכמה הרהורים על החיים

מיעוט של תלמידים בחרו בנושא זה. ההישגים היו נמוכים מאד.

סעיף א- התלמידים נשאלו על מהות האדם, מידע אימננטי לקהלת.

סעיף ב- התלמידים נשאלו מהו מקור הכאב שגרם לקהלת לתסכול ולביטול היתרונות בחכמה. שוב מידע המלווה את הלימוד בקהלת שהיה חסר לתלמידים.

סעיף ג- המידע העולה מפסוקים נתונים, מכוונת למהות ולרעיונות המרכזיים של קהלת.

שאלה 11- קטע להבנה וניתוח

התמודדות התלמידים עם קטע להבנה וניתוח בשנים האחרונות הייתה בהחלט טובה. לצערי לא במבחן הזה. יש לחזור ולתת בידי התלמידים כלים לעיון עצמי בטקסט שלא נלמד בכיתה. בתחילת השאלה כולה ניתן הרעיון המרכזי של הפרק, העברת השרביט בין אליהו לבין אלישע, על מנת לסייע לתלמידים בעיון עצמי בפרק שלא נלמד. הפרט הזה לא עזר בהתמודדות התלמידים עם הקטע להבנה וניתוח.

סעיף א- השאלה דרשה מידע בסיסי מהפסוקים.

סעיף ב- תשובות התלמידים העידו על חוסר ידיעת הסיפור למרות שהוא נלמד בחטיבת הביניים. השימוש במילה "אדרת" הייתה קשה לתלמידים, ופגמה בהבנה של השאלה.

סעיף ג- היה קושי בהבנת פרשנותו של רד"ק למרות שהוגדרה הסתירה בין דברי הנביאים ובים בקשתם מאלישע.

שאלון 1264-

שאלה 3- שמות

סעיף א- כסעיף א הדרישה הייתה הפקת מידע מהטקסט, והתמודדות התלמידים הייתה טובה ביותר. ההישגים מאד גבוהים.

סעיף ב- התמודדות התלמידים עם מיומנות השוואה הייתה חסרה כאן.

סעיף ג- נדרשה הבנה של המושג "מידה כנגד מידה" ויישומו בשני מקומות בטקסט המקראי. התמודדות התלמידים עם המיומנות הזו הייתה חסרה.

שאלה 6- שיבת ציון

שני תלמידים בסה"כ מכלל התלמיד העולים שגם כך היו מעטים, בחרו בשאלה זו.

לאורך כל הסעיפים, ניכר כי החסר ברקע של הנושא הכולל ופרטי מידע בו, פגם בהבנת השאלות ובמענה ראוי.

שאלה 7- נביא ונבואה

תלמידים בודדים בחרו בנושא זה. ניכר כי החסר ברקע ואופייה של הנבואה, פגע בהבנת השאלה ובמתן מענה הולם.

שאלה 8- חוק וחברה

הנושא הנבחר ביותר מבין כל נושאי הבחירה, ומן הסתם הנושא הנלמד ביותר בכיתה. יחד עם זאת ההישגים בנושא זה היו הנמוכים ביותר מכל השאלון. המידע העולה מתוך הפסוקים אין די בו, אלא חייבת להיות למידה מעמיקה ורחבה בהקשר, ערכים מובילים והרציונל של החוק.

יתכן כי היה קושי בהבנת המילה "לווה" ו"מלווה", הנושא המרכזי של הפרק. כל הסעיפים עסקו במידע העולה מהחוק המקראי, והבנה בסיסית של הטקסט הייתה חסרה כאן.

שאלה 10- ספרות החכמה- הרהורים על החיים

שני תלמידים ענו על השאלה הוז מקרב מיעוט התלמידים שנגשו לשאלון.

תשובות התלמידים הוכיחו כי הלימוד בנושא זה היה חסר מאד. לא ניתן לענות על השאלות ללא ידיעת מהותו של ספר איוב. כל שאלה שנשאלה מתקשרת לרעיון המרכזי של הספר בכללותו. המידע שנדרש מהתלמידים כמו מה היו הפגיעות באיוב, או תגובתו של איוב לאחר הפגיעות בו, מתקשר וצריך להילמד בהקשר של ספר איוב בכללותו.

שאלון 1262-

השאלון נועד לנבחני משנה ולנבחנים אקסטרינים. ניכרת למידה יפה של פרקי הלימוד עם המיומנויות הנדרשות. ההישגים בשאלון על כל שאלותיו היו טובים.

שאלון 1252

מיעוט תלמידים עולים ניגשו לשאלון זה. ההישגים בו היו נמוכים.

המענה על שאלה 1 העוסק בבראשית ג', היה טוב יותר מהמענה לשאלה 2 העוסקת בבראשית פרק ט'.

שאלה 2-

סעיף א- הדרישה הייתה לתת דוגמאות לערך האדם מתוך פסוקים נתונים. היה קושי בהמשגה זו.

סעיף ב- מיומנות השוואה חסרה בהתמודדות התלמידים בשאלה זו.

שאלה 3 "על אהבה וחסד", ושאלה 4 "בין שאול לדוד" עסקו בעיקר במידע מתוך פסוקים נתונים. ההישגים היו טובים.

למידה בונה אדם
המזכירות הפדגוגית
אגף א' מורשת חברה ורוח

מדינת ישראל
משרד החינוך

אני תקווה שהנתונים והתובנות הללו, יחד עם הממצאים הנשלחים אליכם, יסייעו בידיכם לדייק ולכוון את דרכי ה.ל.ה בהתאם לצרכים בית ספרים נדרשים.
צוות ההדרכה עומד לרשותכם ויסייע בכל שיידרש.
אתם מוזמנים ליצור עימי קשר ישיר, לכל שאלה ותהיה הנוגעת לבחינת הבגרות.

בברכה,

מנהלת תחום דעת תנ"ך ממ'